

4. Nivo transporta

Ciljevi:

- Shvatiti principe na kojima počivaju servisi nivoa transporta:
  - Multipleksiranje/ demultipleksiranje
  - Pouzdan prenos podataka
  - Kontrola protoka
  - Kontrola zagušenja
- Protokoli transportnog nivoa na Internetu:
  - UDP: nekonektivni transport
  - TCP: konektivni transport i kontrola zagušenja

1

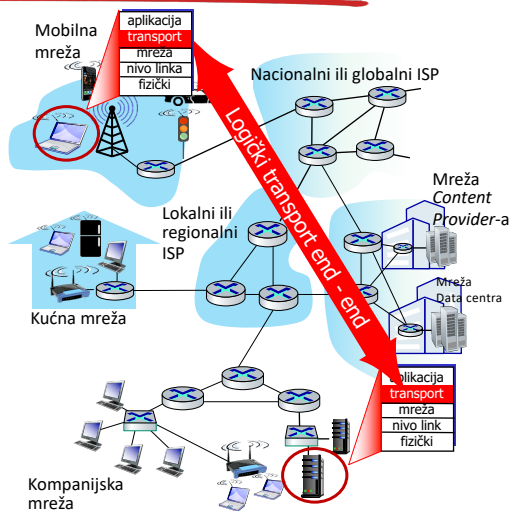
4. Nivo transporta

- 4.1 Servisi nivoa transporta
- 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- 4.5 Konektivni transport: TCP
  - Struktura segmenta
  - Pouzdani prenos podataka
  - Kontrola protoka
  - Upravljanje konekcijom

2

Transportni servisi i protokoli

- obezbeđuju *logičku komunikaciju* između aplikacija koje se izvršavaju na različitim hostovima
- transportni protokoli se implementiraju na krajnjim sistemima
  - Predajna strana transportnog protokola dijeli poruke u segmente koje prosleđuje mrežnom nivou
  - Prijemna strana transportnog protokola desegmentira segmente u poruke koje prosleđuje nivou aplikacije
- Više od jednog transportnog protokola je na raspolaganju Internet aplikacijama
  - TCP, UDP, ...

Nivo transporta 4-3

3

Poređenje transportnog i mrežnog nivoa

- *Mrežni nivo*: logička komunikacija između hostova
- *Transportni nivo*: logička komunikacija između procesa
  - Oslanja se na servise mrežnog nivoa i poboljšava njihove osobine

Analogija:

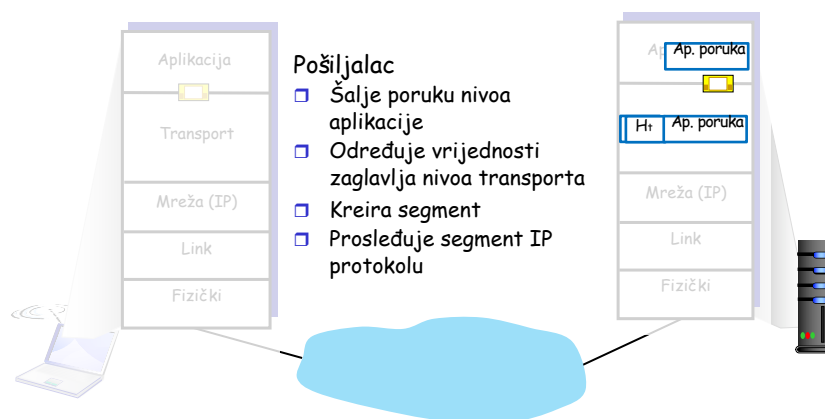
12 ljudi šalje pisma za 12 ljudi

- procesi = ljudi
- poruke = poruke u kovertama
- hostovi = kuće u kojima ljudi žive
- transportni protokol = zapis na koverti
- mrežni protokol = poštanski servis

Nivo transporta 4-4

4

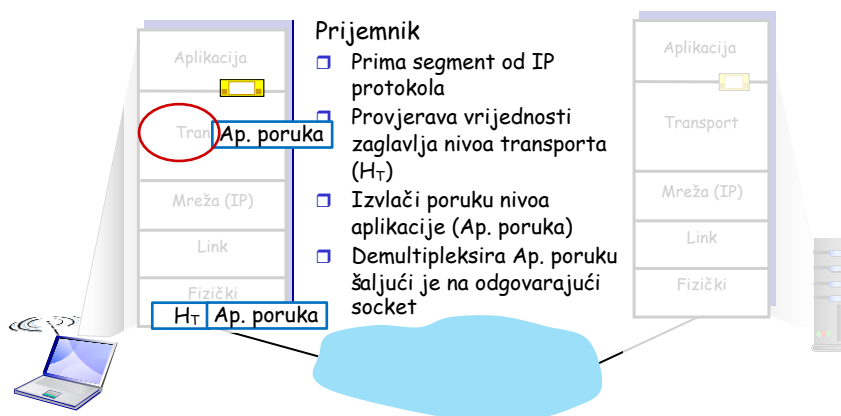
Akcije transportnog nivoa

Nivo transporta 4-5

5

Akcije transportnog nivoa

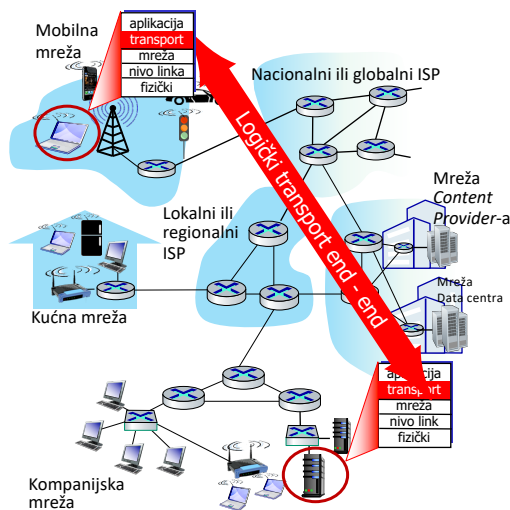

Nivo transporta 4-6

6

Internet protokoli transportnog nivoa

- Transmission Control Protocol (TCP)
  - Pouzdana, redosledna isporuka bajta
  - Kontrola zagušenja
  - Kontrola protoka
  - Uspostavljanje veze
- UDP (User Datagram Protocol)
  - Nepouzdana, neredosledna isporuka segmenata
  - Bez unapređenja "best-effort" IP servisa
- Servisi koji se ne pružaju:
  - Garantovano kašnjenje
  - Garantovana propusnost

Nivo transporta 4-7

7

4. Nivo transporta

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

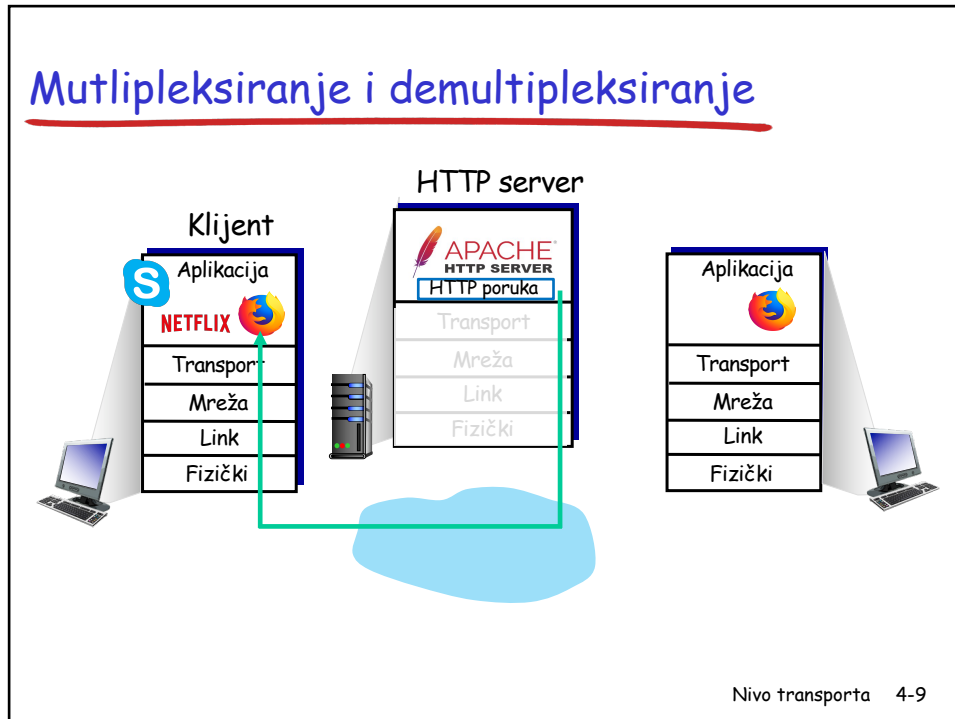
4.5 Konektivni transport: TCP

- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje konekcijom

Nivo transporta 4-8

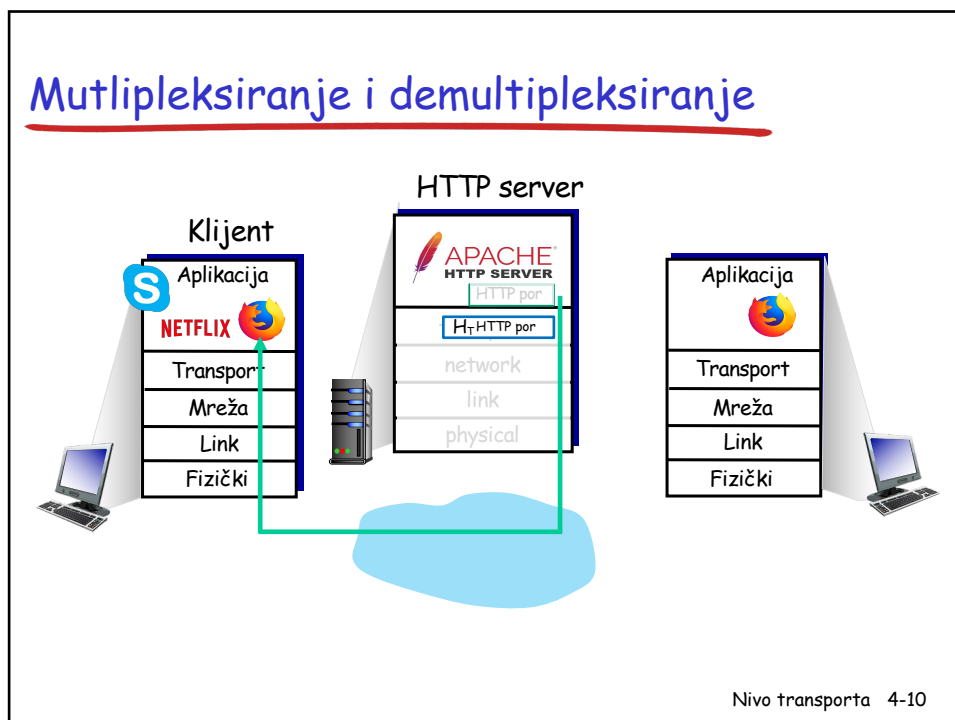
8

Multiplexiranje i demultiplexiranje

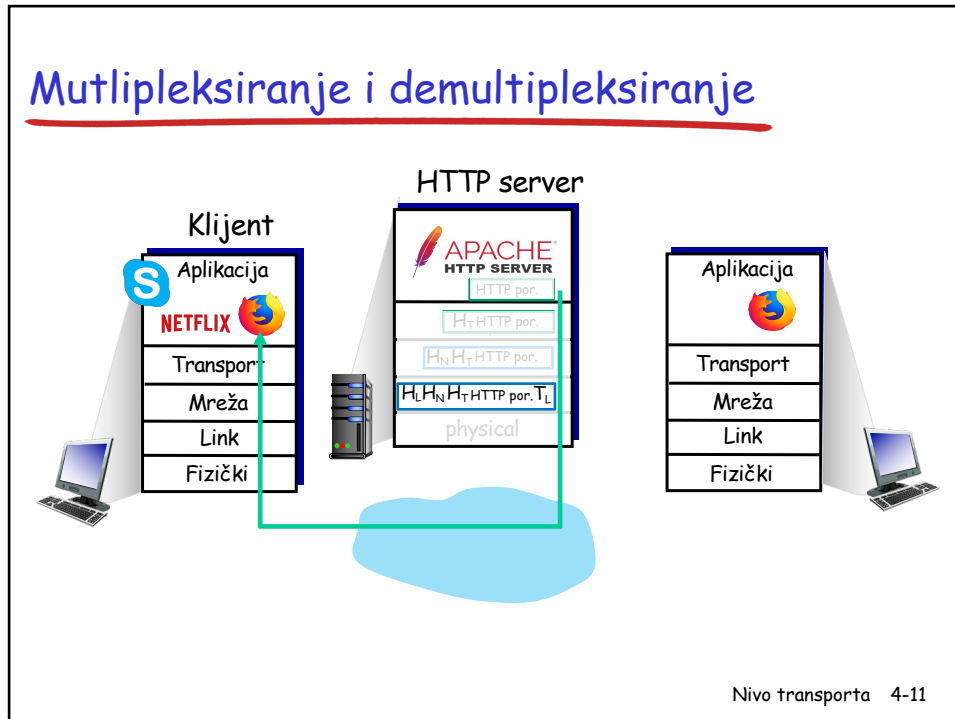
9

Multiplexiranje i demultiplexiranje

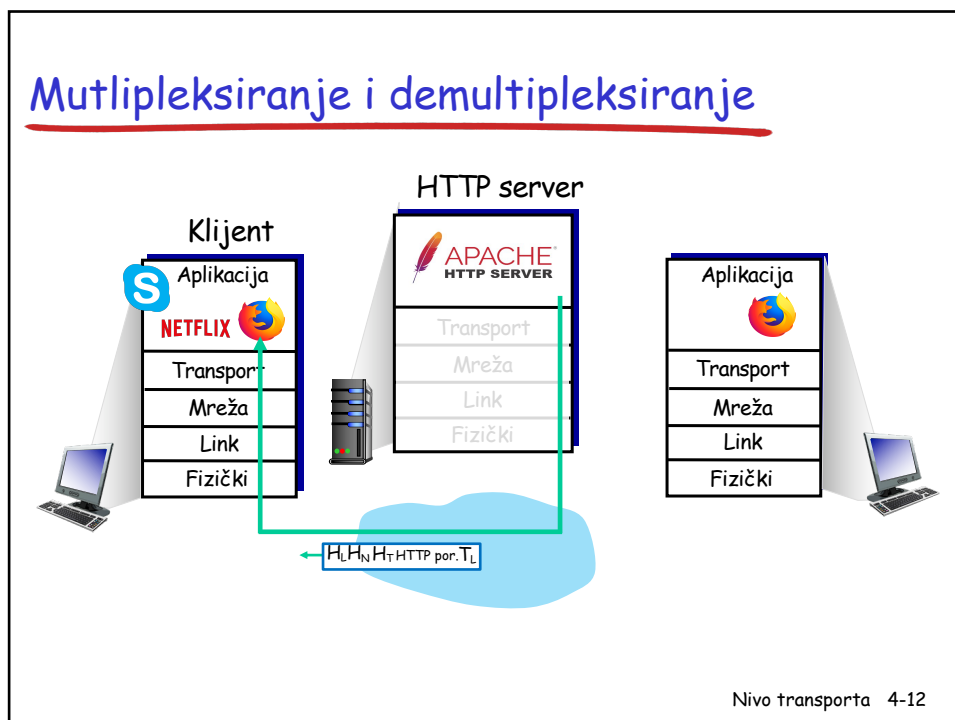
10

Multiplexiranje i demultiplexiranje

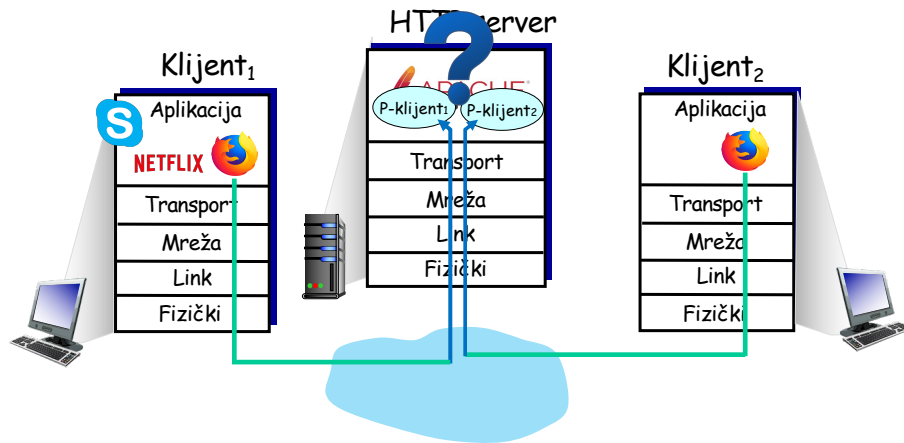
11

Multiplexiranje i demultiplexiranje

12

Multiplexiranje i demultiplexiranje

Nivo transporta 4-13

13

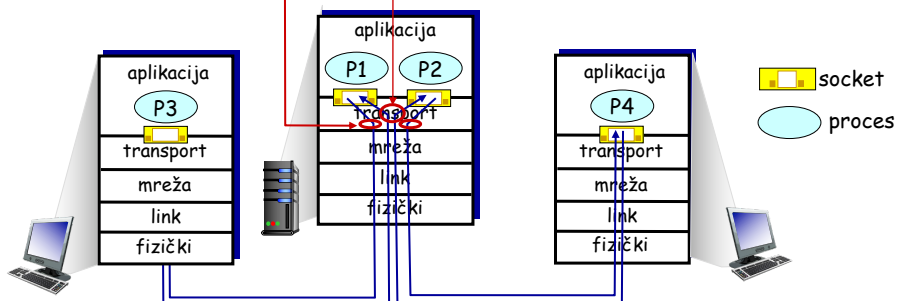
Multiplexiranje i demultiplexiranje

Multiplexiranje na predaji:

Manipulisanje podacima iz više socketa, dodavanje transportnog zaglavlja (koristi se za demultiplexiranje)

Demultiplexiranje na prijemu:

Koristi zaglavlje za predaju primljenih segmenata pravom socketu

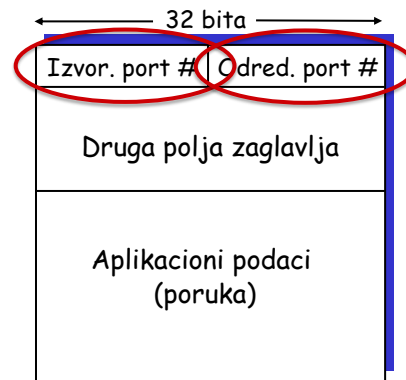

Nivo transporta 4-14

14

Kako funkcioniše demultipleksiranje?

- host prima IP datagrame
  - Svaki datagram ima izvorišnu IP adresu i odredišnu IP adresu
  - Svaki datagram nosi 1 segment nivoa transporta
  - Svaki segment ima izvorišni i odredišni broj porta
    - 16 bitni broj (0-65535)
    - 0-1023 su tzv "dobro poznati" portovi koji su unaprijed rezervisani (RFC1700, www.iana.org)
- host koristi IP adrese i brojeve portova da usmjeri segment na odgovarajući socket

TCP/UDP format segmenta

Nivo transporta 4-15

15

Nekonektivno demultipleksiranje (UDP)

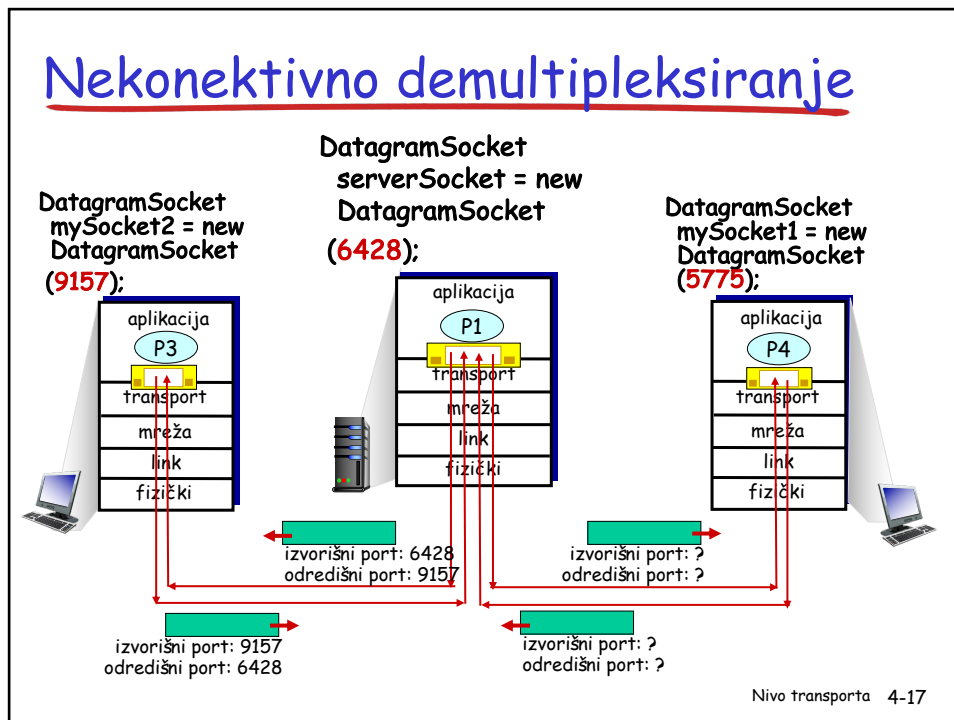
- Kada se kreira UDP socket transportni nivo mu odmah dodjeljuje broj porta koji ne koristi neki drugi UDP socket na hostu
- Klijentska strana transportnog protokola obično socketu dodjeljuje ne "dobro poznate" brojeve portova (1024-65535)
- UDP socket identifikuju dva podatka:
(IP adresa odredišta, broj porta odredišta)
- Kada host primi UDP segment:
  - Provjerava odredišni broj porta u segmentu
  - Usmjerava UDP segment u socket koji ima taj broj porta
- IP datagrami sa istim destinacionim brojevima portova, ali različitim izvorišnim IP adresama i/ili izvorišnim brojevima portova se usmjeravaju na isti socket

Nivo transporta 4-16

16

Nekonektivno demultipleksiranje

17

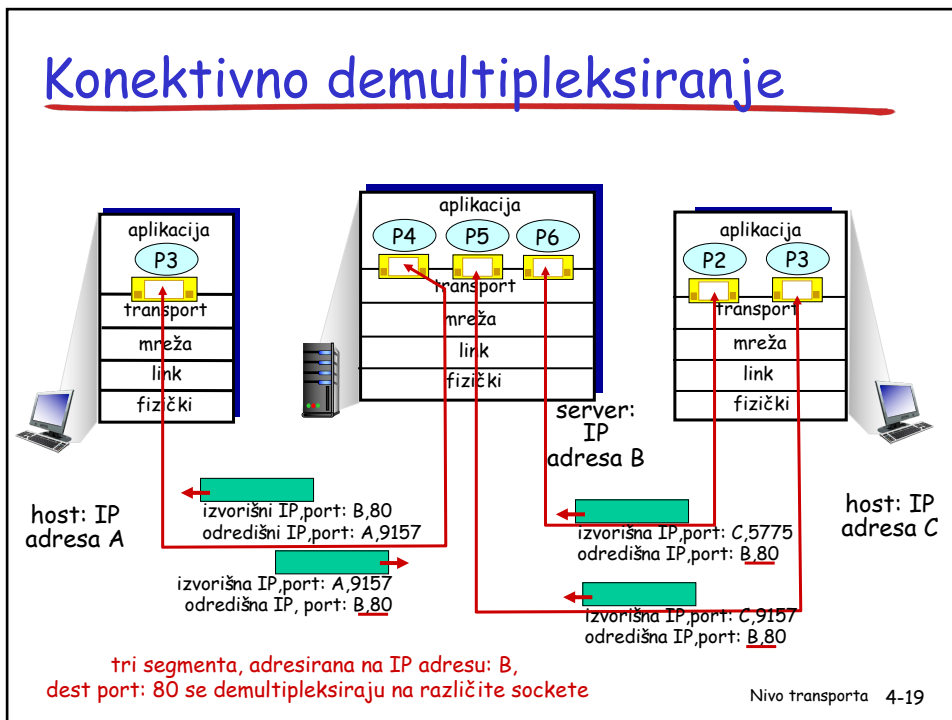
Konektivno demultipleksiranje

- TCP socket identifikuju 4 parametra:
  - Izvorišna IP adresa
  - Izvorišni broj porta
  - Odredišna IP adresa
  - Odredišni broj porta
- Prijemni host koristi sve četiri vrijednosti za usmjeravanje segmenta na odgovarajući socket
- Server može podržavati više simultanih TCP socket-a:
  - svaki socket je identifikovan sa svoja 4-parametra
- Web serveri imaju različite socket-e za svakog povezanog klijenta
  - ne-perzistentni HTTP će imati različite socket-a za svaki zahtjev

Nivo transporta 4-18

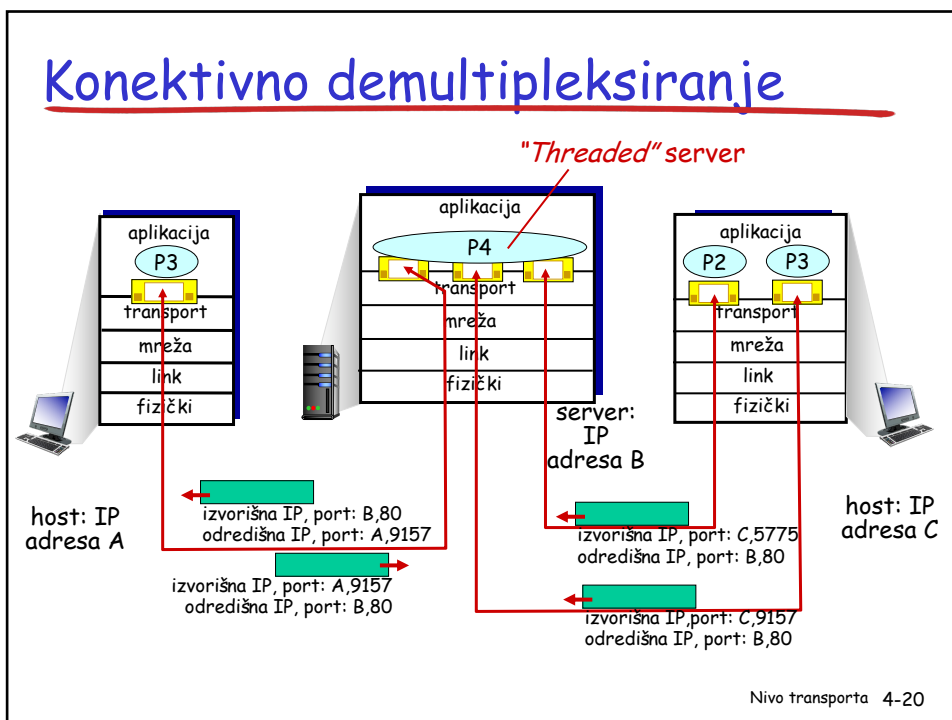
18

Konektivno demultipleksiranje

19

Konektivno demultipleksiranje

20

4. Nivo transporta

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

4.5 Konektivni transport: TCP

- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje konekcijom

Nivo transporta 4-21

21

UDP: User Datagram Protocol [RFC 768]

- Nema poboljšanja koja se nude Internet protokolu
- "best effort" servis, UDP segmenti mogu biti:
  - izgubljeni
  - predani neredosledno
- *nekonektivni*:
  - nema uspostavljanja veze (*handshaking*) između UDP pošiljaoca i prijemnika
  - svaki UDP segment se tretira odvojeno od drugih

Zašto onda UDP?

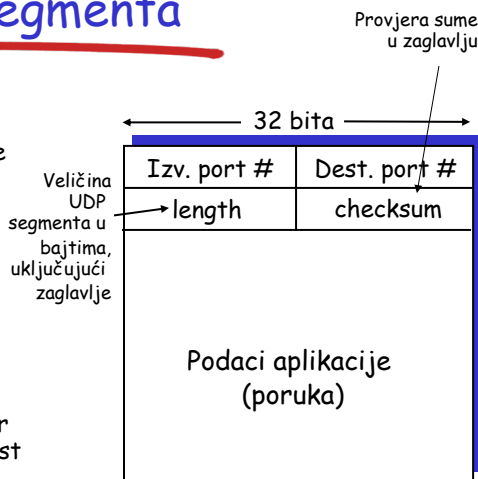
- Nema uspostavljanja veze (koja povećava kašnjenje)
- Jednostavnije jer se ne vodi računa o stanju veze
- manje zaglavlje segmenta (8B u odnosu na 20B kod TCP protokola)
- nema kontrole zagušenja: UDP može slati podatke onom brzinom kojom to aplikacija želi

Nivo transporta 4-22

22

UDP: zaglavlje segmenta

- Često se koristi za *streaming* multimedijalne aplikacije
  - Tolerantne u odnosu na gubitke
  - Osjetljive na brzinu prenosa
- drugi UDP korisnici
  - DNS
  - SNMP (zbog toga što mrežne menadžment aplikacije funkcionišu kada je mreža u kritičnom stanju)
  - HTTP/3
- Za pouzdani prenos preko UDP (npr HTTP/3) se mora dodati pouzdanost na nivou aplikacije
  - Oporavak od greške na nivou aplikacije
  - Kontrola zagušenja na nivou aplikacije

Format UDP segmenta RFC 768

Nivo transporta 4-23

23

UDP checksum-a

Cilj: detekcija greške u prenošenom segmentu

Razlog: nema garancije da je kontrola greške primijenjena na svim linkovima preko kojih se segment prenosi. Dodatno, greška može nastupiti i u nekom od rutera.

Pošiljalac:

- Tretina sadržaj segmenta (uključujući zaglavlje) kao sekvence 16-bitnih brojeva
- Izračunava se 1. komplement sume 16-bitnih brojeva (*checksum*)
- Pošiljalac postavlja vrijednost *checksum-e* u odgovarajuće polje UDP segmenta

Prijemnik:

- Sekvence 16-bitnih brojeva zaglavlja (uključujući polje *checksum*) se sumiraju i provjerava se da li je rezultat broj koji sadrži 16 jedinica:
  - NE - detektovana greška
  - DA - nema greške. ????????

Nema oporavka od greške! Segment se odbacuje ili se predaje aplikaciji uz upozorenje!

Nivo transporta 4-24

24

Primjer Internet Checksum-e

□ Napomena

- Kada se sabiraju brojevi, prenos sa najznačajnijeg bita se dodaje rezultatu

	1 1 1 0 0 1 1 0 0 1 1 0 0 1 1 0
	1 1 0 1 0 1 0 1 0 1 0 1 0 1 0 1
	-----
prenos	① 1 0 1 1 1 0 1 1 1 0 1 1 1 0 1 1
	-----
suma	1 0 1 1 1 0 1 1 1 0 1 1 1 1 0 0
checksum	0 1 0 0 0 1 0 0 0 1 0 0 0 0 1 1

Nivo transporta 4-25

25

4. Nivo transporta

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

4.5 Konektivni transport: TCP

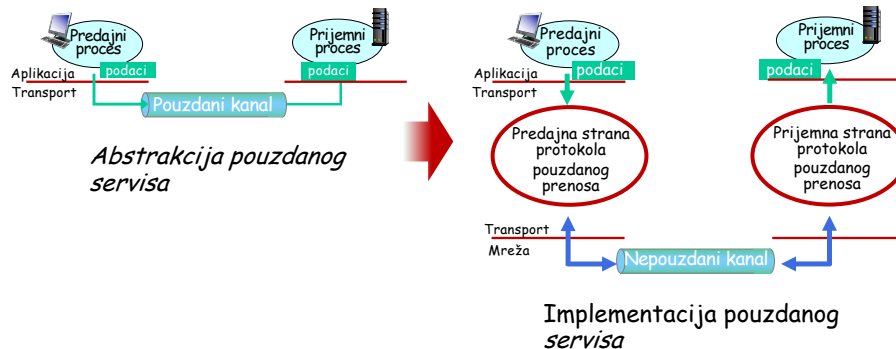
- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje konekcijom

Nivo transporta 4-26

26

Opšti principi pouzdanog prenosa podataka

- Pouzdani prenos je važan na nivoima **aplikacije, transporta, linka**
- Jedna od top-10 karakteristika mreže!

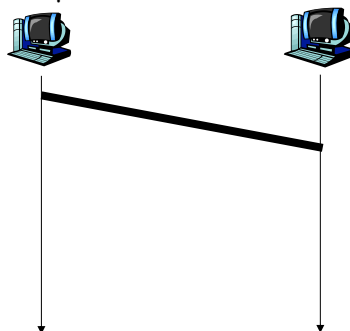
- Karakteristike nepouzdanog kanala će odrediti kompleksnost pouzdanog protokola za prenos podataka (rdt)

Nivo transporta 4-27

27

Pouzdan prenos preko pouzdanog kanala

- Kanal je pouzdan u potpunosti
  - Nema greške po bitu
  - Nema gubitka paketa

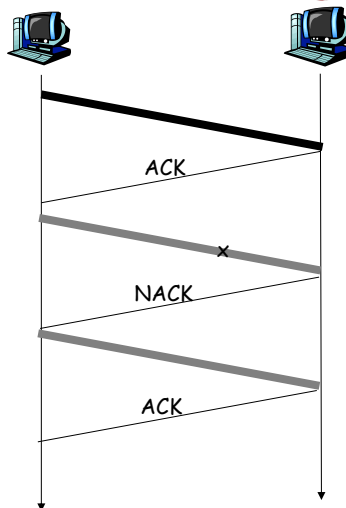
- Nema potrebe za protokolom pouzdanog prenosa!

Nivo transporta 4-28

28

Kanal sa greškom (ali nema gubitka paketa)

- Kanal može zamijeniti vrijednosti bita u paketu
- Potrebno je detektovati grešku na prijemnoj strani. Kako?
- Prijemna strana o tome mora obavijestiti predajnu stranu potvrdom uspješnog (ACK) ili neuspješnog prijema (NACK)
- Ako prijemna strana primi
  - ACK - šalje nove podatke
  - NACK - ponovo šalje prethodni paket (retransmisija)
- ARQ (Automatic Repeat reQuest)

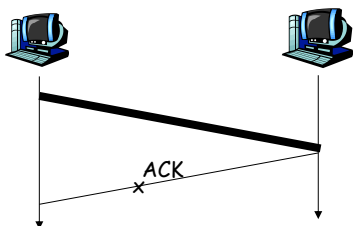
Nivo transporta 4-29

29

Prethodno rješenje ima fatalan problem!

Šta se dešava kada su ACK/NAK oštećene?

- Pošiljalac ne zna šta se dešava na prijemu!
- Retransmisija je besmislena: moguće je dupliranje paketa na prijemnoj strani

Rješavanje problema duplikata:

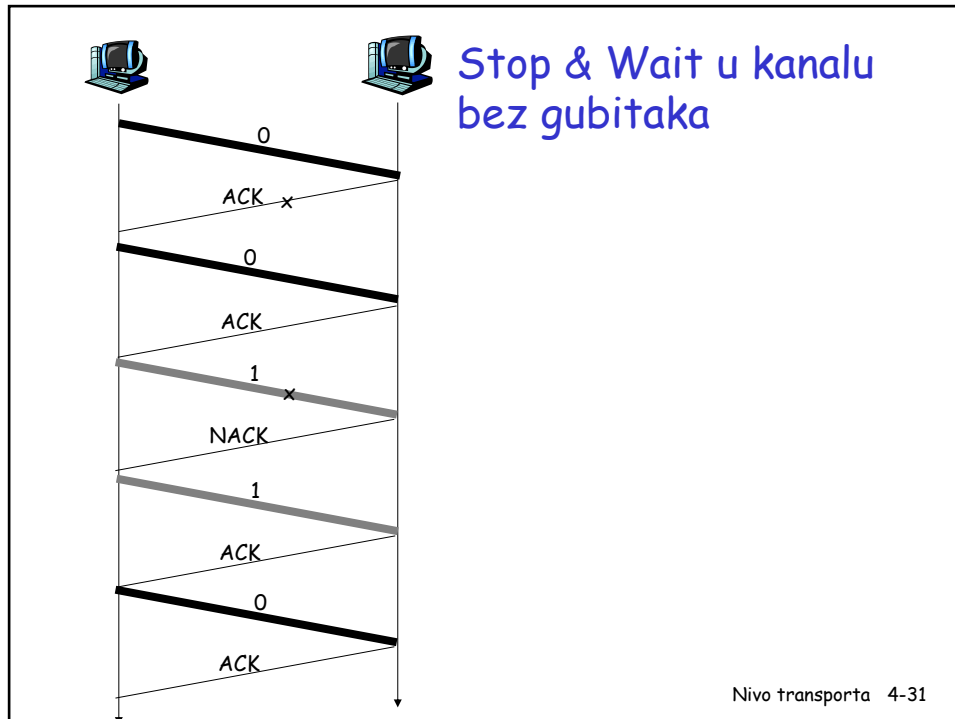
- Pošiljalac dodaje svakom paketu broj u sekvenci
- Pošiljalac ponovo šalje posmatrani paket ako je ACK/NAK oštećen
- Prijemnik odbacuje duple pakete
- U ACK/NAK nema broja u sekvenci paketa koji se potvrđuje jer nema gubitka paketa, pa se potvrda odnosi na poslednji poslani paket.

STOP & WAIT

Pošiljalac šalje jedan paket, a zatim čeka na odgovor

Nivo transporta 4-30

30

31

Stop & Wait u kanalu bez gubitaka

<p>Pošiljalac:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Dodaje broj u sekvenci paketu □ Dva broja (0,1) su dovoljna. Zašto? □ Mora provjeriti da li je primljeni ACK/NAK oštećen 	<p>Prijemnik:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Mora provjeriti da li je primljeni paket duplikat <ul style="list-style-type: none"> ○ stanje indicira da li je 0 ili 1 očekivani broj u sekvenci paketa □ Napomena: prijemnik ne može znati da li je poslednji ACK/NAK primljen ispravan od strane pošiljaoca
--	--

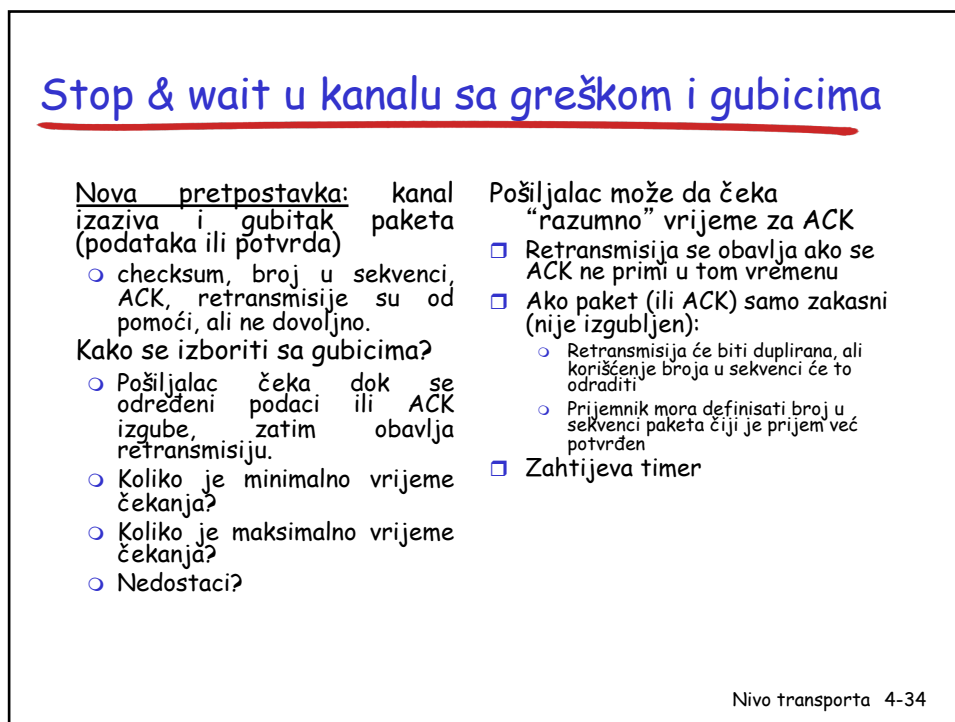
Nivo transporta 4-32

32

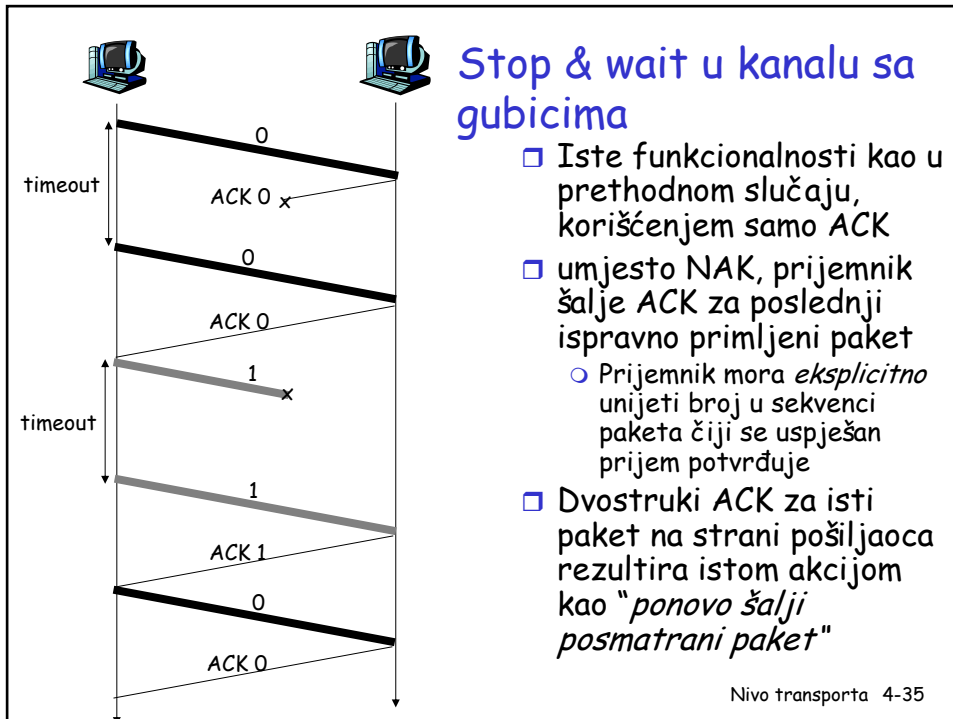

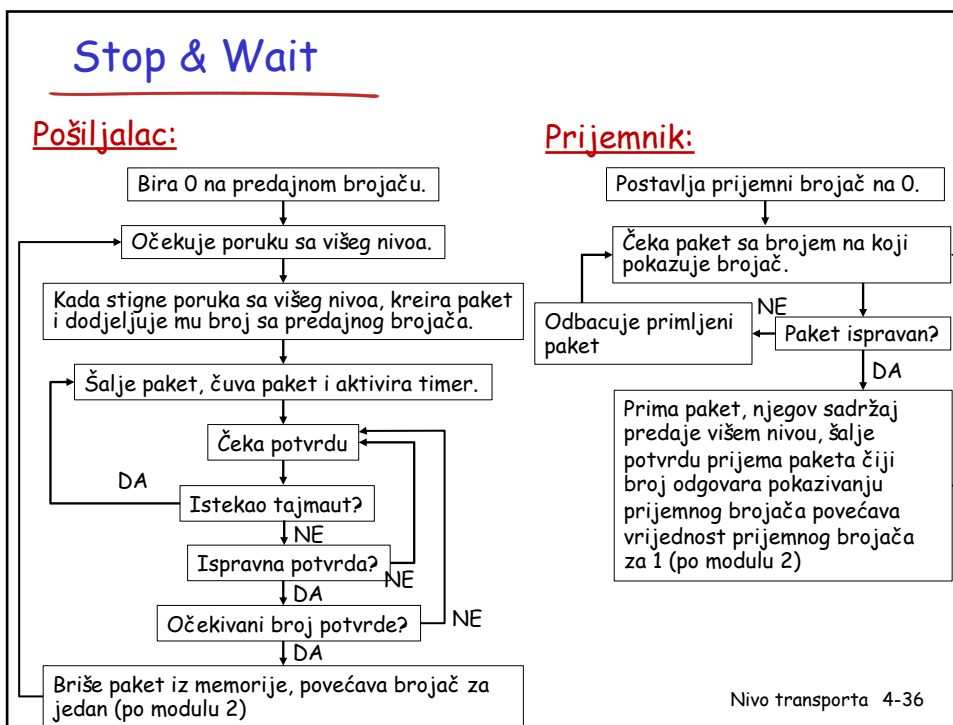
33

34

35

36

STOP & WAIT performanse

- S&W funkcioniše, ali ima loše performanse
- primjer: 1 Gb/s link, 15 ms vrijeme prenosa od kraja do kraja, veličina paketa 1000 B :

$$T_{\text{prenosa}} = \frac{L \text{ (veličina paketa u bitima)}}{R \text{ (kapacitet linka [b/s])}} = \frac{8 \text{ kb/paketu}}{10^9 \text{ b/s}} = 8 \mu\text{s}$$

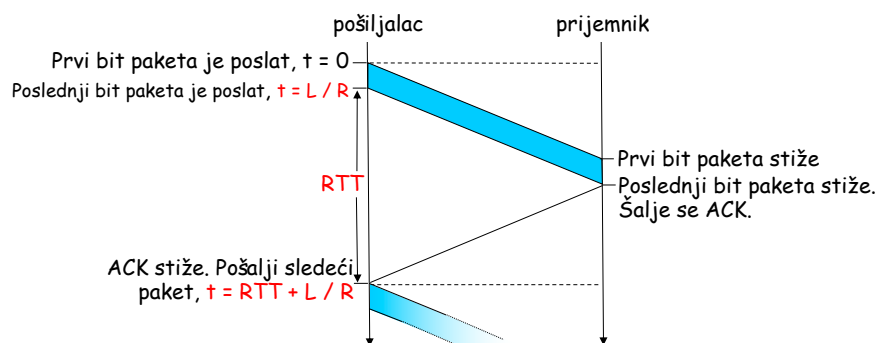
$$U_{\text{Pošilj.}} = \frac{L / R}{RTT + L / R} = \frac{0,008}{30,008} = 0,00027$$

- $U_{\text{pošiljalac}}$: **iskorišćenje** - dio vremena u kome je pošiljalac zauzet
- Pošiljalac šalje 1000B paket svakih 30,008 ms -> 267 kb/s bez obzira što je kapacitet linka 1Gb/s
- Primjer da mrežna funkcija ograničava propusnost mreže!
- U praksi je situacija još gora jer je napravljeno nekoliko zanemarivanja!

Nivo transporta 4-37

37

STOP & WAIT performanse

$$U_{\text{Pošilj.}} = \frac{L / R}{RTT + L / R} = \frac{0,008}{30,008} = 0,00027$$

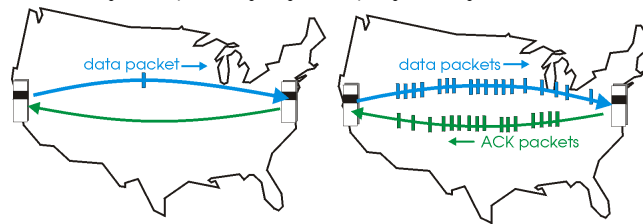
Nivo transporta 4-38

38

"Pipelined" protokoli

"Pipelining": pošiljalac dozvoljava istovremeni prenos više paketa čiji prijem nije potvrđen

- Opseg brojeva u sekvenci mora biti proširen
- Baferovanje na predajnoj i/ili prijemnoj strani

a) Stop and wait protokol

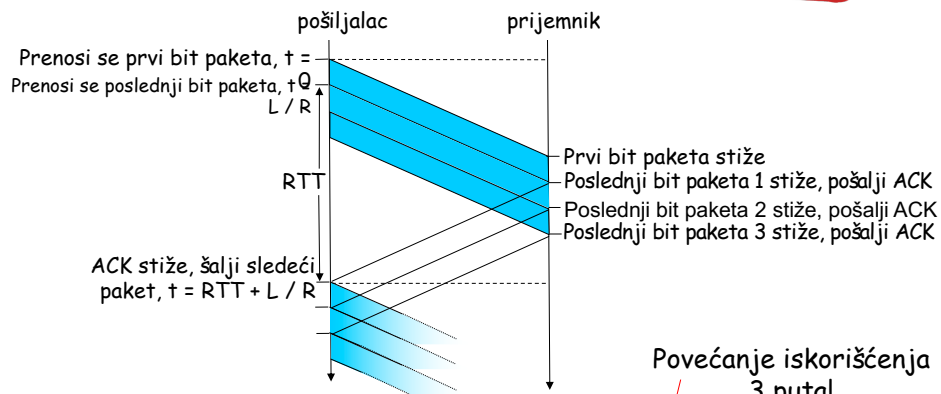
b) Pipeline protokol

- Postoje dvije forme ovog protokola: "go-Back-N", "selective repeat"

Nivo transporta 3-39

39

"Pipelining" povećava iskorišćenje

$$U_{\text{Pošilj.}} = \frac{3 * L / R}{RTT + L / R} = \frac{0,024}{30,008} = 0,0008$$

Nivo transporta 3-40

40

Pipelined protokoli

Go-back-N:

- Pošiljalac može imati do N nepotvrđenih poslatih segmenata
- Prijemnik šalje samo *kumulativne potvrde*
  - Ne potvrđuje segmente ako se jave "praznine"
- Pošiljalac ima timer za najstariji nepotvrđeni paket
  - Kada timer istekne ponovo se šalju svi nepotvrđeni segmenti

Selective Repeat:

- Pošiljalac može imati do N nepotvrđenih poslatih segmenata
- Prijemnik šalje *individualne potvrde* za svaki paket
- Predajnik ima tajmer za svaki nepotvrđeni segment
  - Kada timer istekne ponovo se šalje samo taj segment

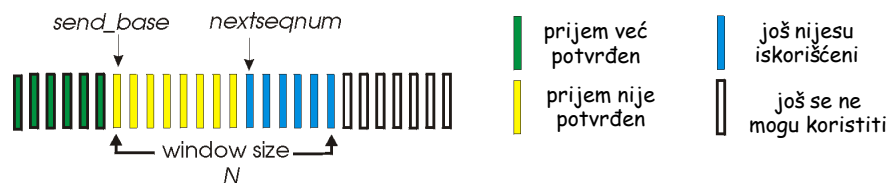
Nivo transporta 4-41

41

Go-Back-N (sliding window)

Pošiljalac:

- k-bitni dugačak broj u sekvenci u zaglavlju paketa znači da se može poslati $N=2^k$ nepotvrđenih paketa
- "prozor" veličine N susjednih nepotvrđenih paketa je dozvoljen
- Zašto ograničavati N?

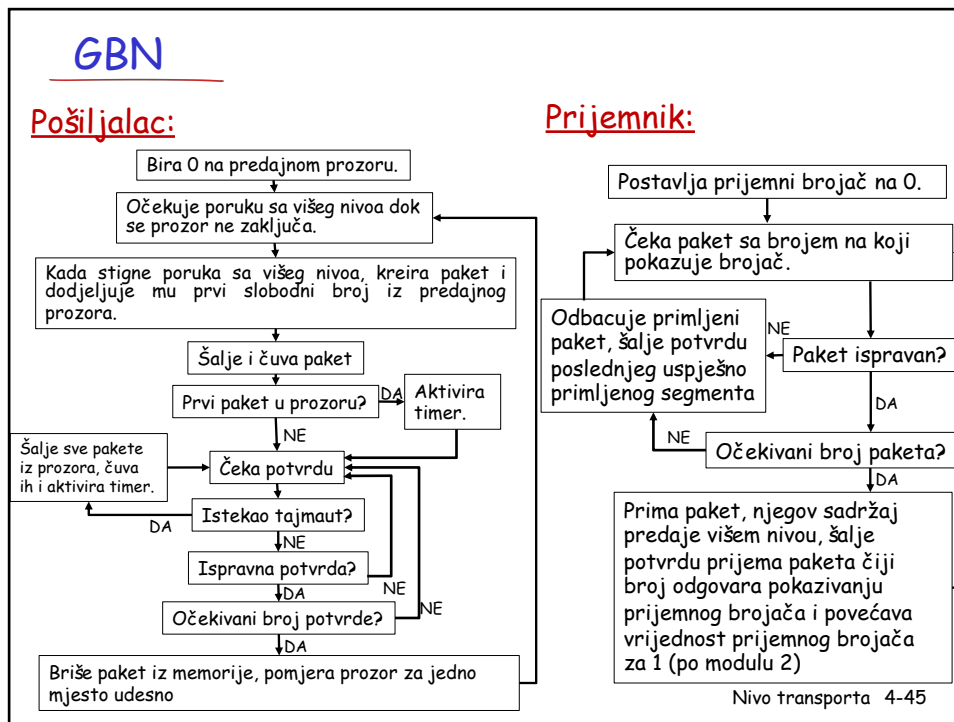

- Broj u sekvenci se upisuje u polje zaglavlja veličine k bita ($0,2^k-1$). Kod TCP ($k=32$) se ne broje segmenti, već bajti u streamu.
- ACK (n): ACK sve pakete, uključujući n-ti u sekvenci - "kumulativni ACK"
  - Mogu se pojaviti dupli ACK-ovi (vidi prijemnik)

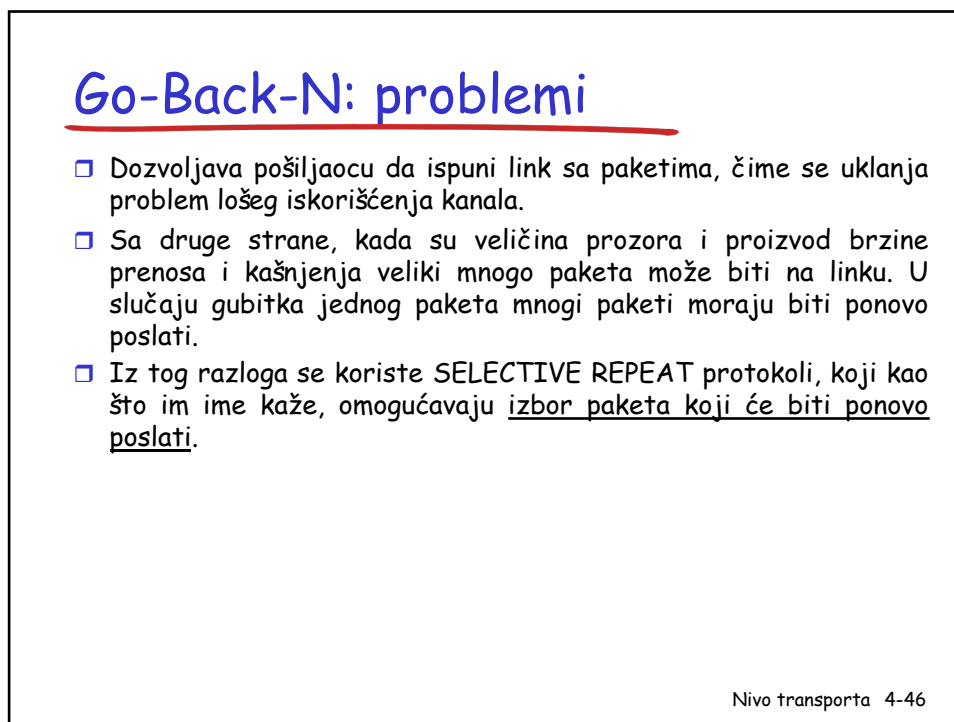
Nivo transporta 4-42

42

45

46

"Selective Repeat"

- ❑ Prijemnik *pojedinačno* potvrđuje sve ispravno primljene pakete
  - baferuje pakete, ako je to potrebno, za eventualnu redoslednu predaju nivou iznad sebe
- ❑ Pošiljalac ponovo šalje samo pakete za koje ACK nije primljen
  - Pošiljalac ima tajmer za svaki paket čiji prijem nije potvrđen
- ❑ Prozor pošiljaoca
  - N uzastopnih brojeva u sekvenci
  - Ponovo ograničava broj poslatih paketa, čiji prijem nije potvrđen

Nivo transporta 4-47

47

"Selective repeat"

Pošiljalac

Podaci odozgo:

- ❑ Ako je sledeći broj u sekvenci u prozoru dostupan, šalji paket

timeout(n):

- ❑ Ponovo šalji paket n, restartuj tajmer

ACK(n) u [sendbase, sendbase+N]:

- ❑ Markiraj paket n kao da je primljen
- ❑ Ako je n najmanji nepotvrđeni paket, proširi osnovu prozora na bazi narednog najmanjeg broja nepotvrđenog paketa

Prijemnik

paket n u [rcvbase, rcvbase+N-1]

- ❑ Pošalji ACK(n)
- ❑ out-of-order: baferuj
- ❑ in-order: predaj (takođe baferuj, predaj u in-order), povećavaj prozor na sledeći paket koji još nije primljen

paket n u [rcvbase-N, rcvbase-1]

- ❑ ACK(n)

drugačije:

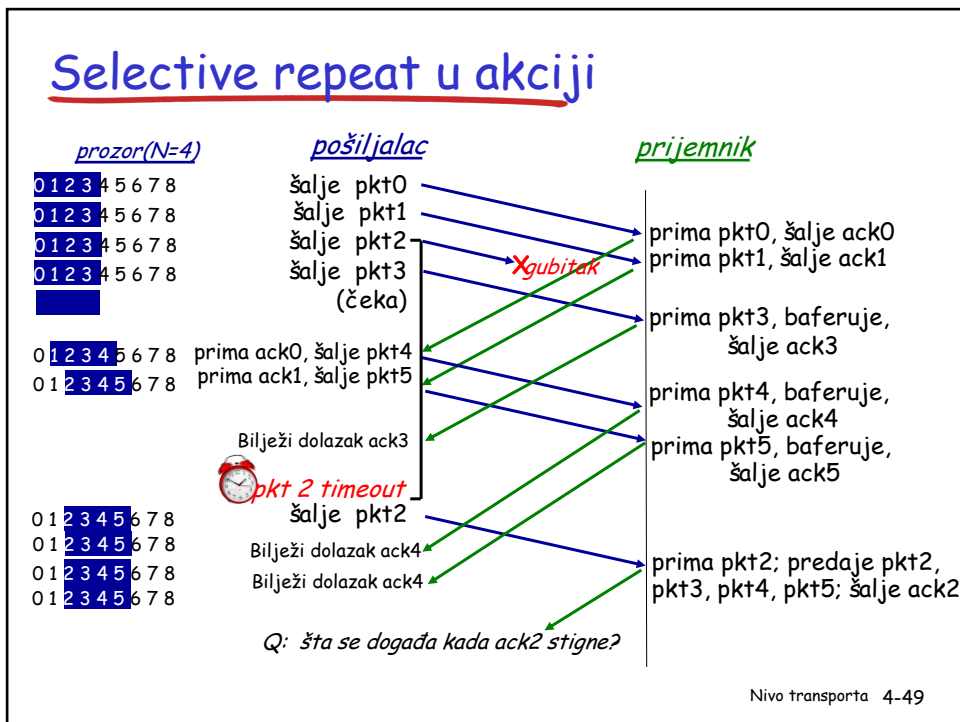
- ❑ ignoriši

Nivo transporta 4-48

48

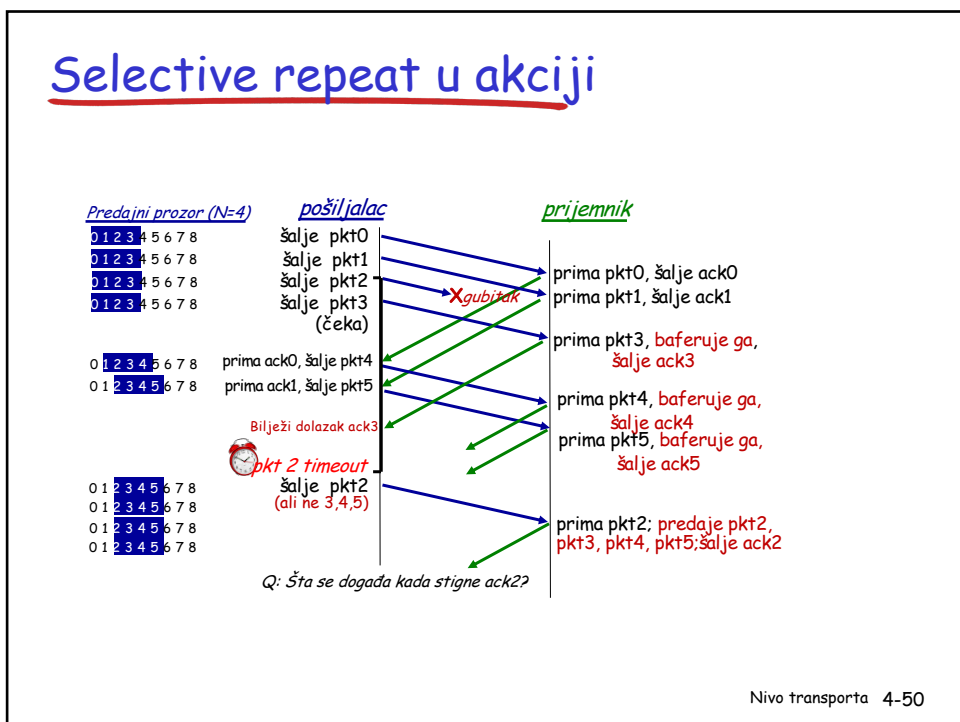

Selective repeat u akciji

49

Selective repeat u akciji

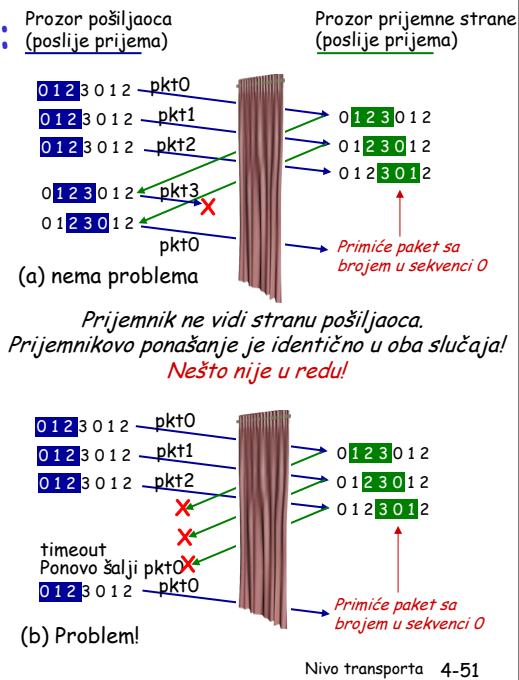
50

Selective repeat: dilema

primjer:

- Brojevi u sekvenci: 0, 1, 2, 3
- Veličina prozora=3
- Prijemnik ne vidi razliku u dva scenarija!

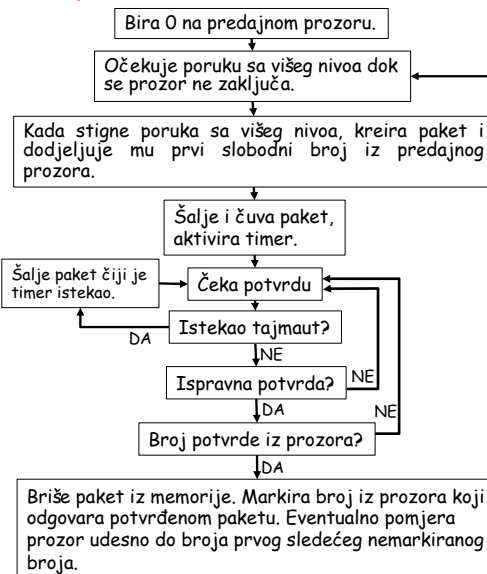
- Duplikat se prima kao novi
- (b)
P: kakva je relacija između veličine broja u sekvenci i veličine prozora kako bi se izbjegao problem pod (b)?

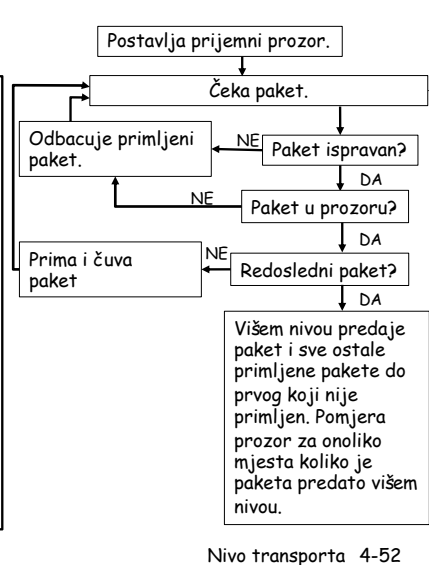
51

SR

Pošiljalac:

Prijemnik:

Nivo transporta 4-52

52

4. Nivo transporta

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

4.5 Konektivni transport: TCP

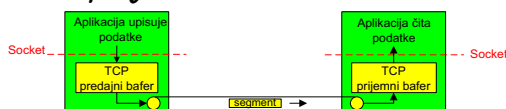
- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje konekcijom

Nivo transporta 4-53

53

TCP: Pregled RFC-ovi: 793, 1122, 1323, 2018, ..., 7323

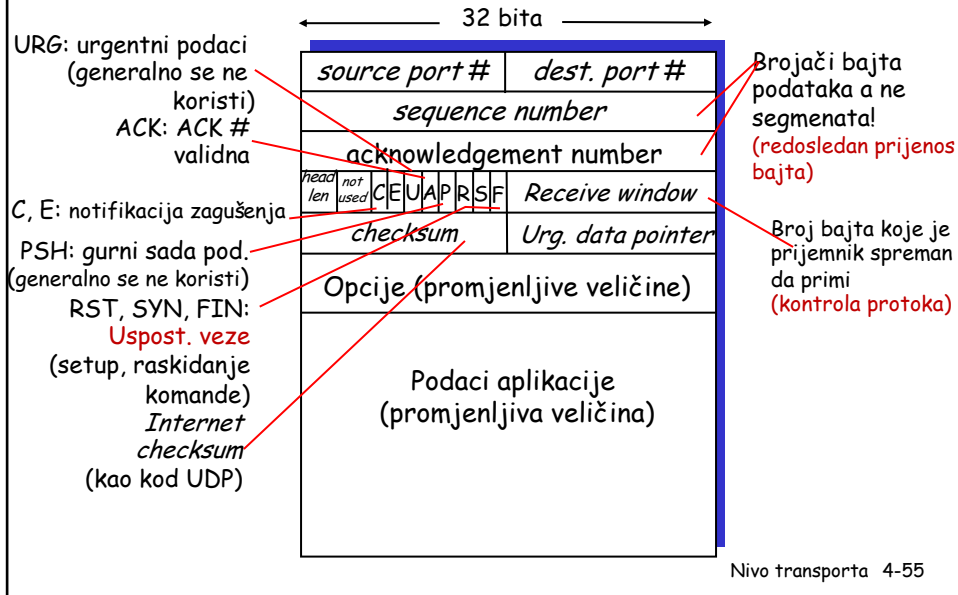
- tačka-tačka:
  - Jedan pošilj, jedan prij.
- pouzdan, redosledan prenos bajta:
  - nema "granica poruka"
- "pipelined":
  - TCP kontrola zagušenja i protoka podešava veličinu prozora
- *Baferi za slanje & prijem*
- Kumulativne potvrde
- "full duplex" prenos:
  - U istoj vezi prenos se obavlja u oba smjera
  - MSS: maksimalna veličina polja podataka u segmentu
- konektivan:
  - "handshaking" (razmjena kontrolnih poruka) inicira je pošiljalac, razmjenjuje stanja prije slanja
- kontrola protoka:
  - Pošiljalac ne može "zagušiti" prijemnika

Nivo transporta 4-54

54

TCP struktura segmenta (21B-1480B)

55

TCP brojevi u sekvenci, ACK-ovi

Brojevi u sekvenci:

- Dodjeljuje se broj prvom bajtu iz sadržaja segmenta
- Inicijalne vrijednosti se utvrđuju na slučajan način.

Potvrde (ACK):

- Broj sekvence sledećeg bajta koji se očekuje sa druge strane
- kumulativni ACK

P: Kako se prijemnik ponaša prema *out-of-order* segmentima?

Odlazni segment pošiljaoca

Source port #	dest port #
sequence number	
acknowledgement number	
	rwnd
checksum	urg pointer

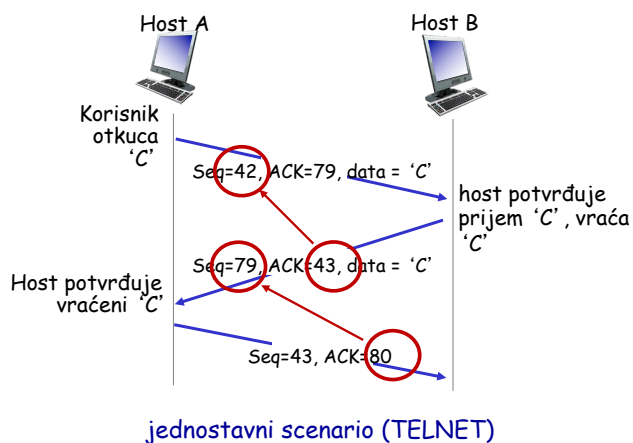
Dolazni segment pošiljaoca

source port #	dest port #
sequence number	
acknowledgement number	
A	rwnd
checksum	urg pointer

Nivo transporta 4-56

56

TCP brojevi u sekvenci, potvrde

Nivo transporta 4-57

57

4. Nivo transporta

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

4.5 Konektivni transport: TCP

- Struktura segmenta
- Pouzdaní prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje konekcijom

Nivo transporta 4-58

58

TCP pouzdani prenos podataka

- TCP kreira pouzdani servis korišćenjem IP nepouzdanog servisa
- *Pipelined* segmenti
- Kumulativne potvrde
- TCP koristi jedan retransmisioni tajmer
- Retransmisije su triggerovane sa:
  - *timeout* događajima
  - duplim ack-ovima
- Na početku treba razmotriti pojednostavljenog TCP pošiljaoca:
  - Ignorišu se duplirani ack-ovi
  - Ignorišu se kontrole protoka i zagušenja

Nivo transporta 4-59

59

Događaji vezani za TCP pošiljaoca

1. Podaci primljeni od aplikacije:
  - Kreiranje segmenta sa sekvencom brojeva
  - Broj u sekvenci je redni broj prvog bajta podataka u segmentu
  - Startuje se tajmer ako to već nije urađeno
  - Interval *timeout*-a se izračunava po odgovarajućoj formuli
2. timeout:
  - Ponovo se šalje segment koji je izazvao *timeout*
  - restartovati tajmer
3. Ack primljen:
  - Ako se potvrdi prijem ranije nepotvrđenog segmenta
    - Napraviti odgovarajući *update*
    - startovati tajmer ako postoje segmenti koji čekaju

Nivo transporta 4-60

60

TCP Round Trip Time i Timeout

Kako postaviti TCP vrijeme *timeout*-a?

- Duže od RTT-a
  - ali RTT varira
- Suviše kratko: prerani *timeout*
  - nepotrebne retransmisije
- Previše dugo: spora reakcija na gubitak segmenta
- Potrebna je aproksimacija RTT-a

Kako aproksimirati RTT?

- **SampleRTT**: mjeriti vrijeme od slanja segmenta do prijema ACK
  - Ignorirati retransmisije
  - Radi se za samo jedan nepotvrđeni segment
- **SampleRTT** će varirati, želja je za što boljom estimacijom RTT
  - Više mjerenja, a ne samo trenutno **SampleRTT**

Da li SampleRTT vezivati za svaki nepotvrđeni segment?
Zašto ignorirati retransmisije?

Nivo transporta 4-61

61

TCP Round Trip Time and Timeout

$$\text{EstimatedRTT} = (1 - \alpha) * \text{EstimatedRTT} + \alpha * \text{SampleRTT}$$

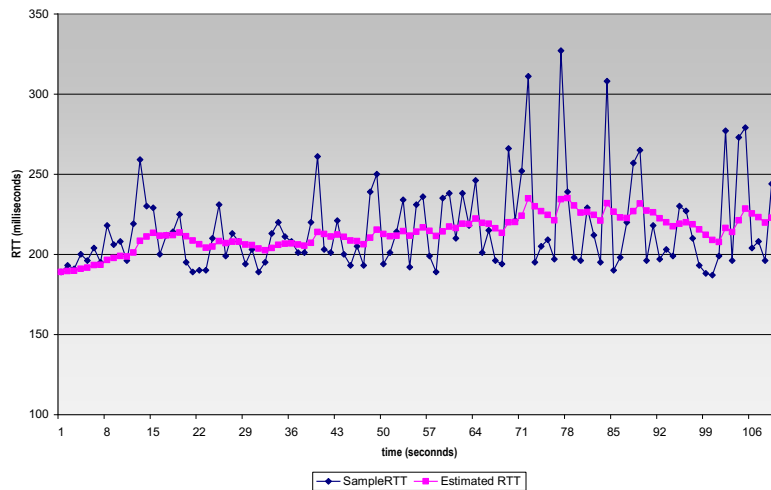
- Uticaj prošlosti opada po eksponencijalnoj raspodjeli
- *Exponential weighted moving average* (EWMA) ili eksponencijalno ponderisani klizni prosjek
- Tipična vrijednost: $\alpha = 0,125$

Nivo transporta 4-62

62

Primjer RTT estimacije:

RTT: gaia.cs.umass.edu to fantasia.eurecom.fr

Nivo transporta 4-63

63

TCP Round Trip Time i Timeout

Setovanje timeout-a

- EstimatedRTT + "sigurnosna margina"
  - Velika varijacija u EstimatedRTT → velika sigurnosna margina
- Prvo se estimira koliko SampleRTT odstupa od EstimatedRTT:

$$\text{DevRTT} = (1-\beta) \cdot \text{DevRTT} + \beta \cdot |\text{SampleRTT} - \text{EstimatedRTT}|$$

(tipično, $\beta = 0,25$)

←
EWMA od ove razlike

Tada se setuje timeout interval:

$$\text{TimeoutInterval} = \text{EstimatedRTT} + 4 \cdot \text{DevRTT}$$

Nivo transporta 4-64

64

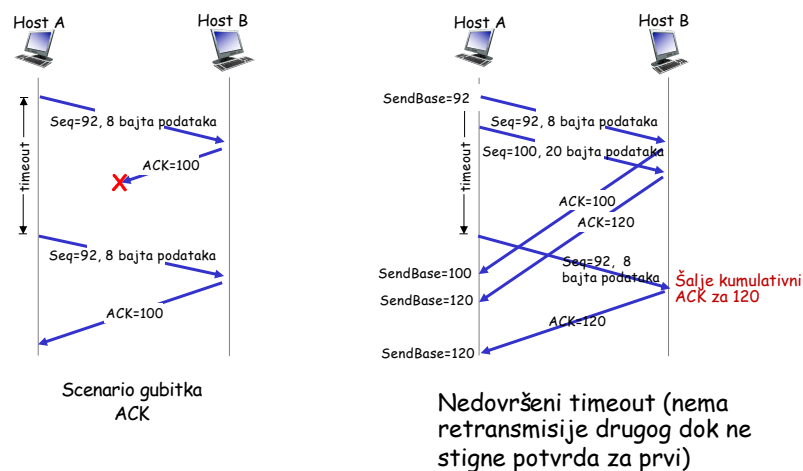
TCP generisanje ACK [RFC 1122, RFC 2581]

Događaj na prijemu	TCP akcije prijemnika
Dolazak <i>in-order</i> segmenta sa očekivanim brojem u sekvenci. Svi podaci do očekiv. broja su potvrđ.	ACK sa kašnjenjem. Čeka do 500ms za sledeći segment. Ako nema sledećeg, šalje ACK.
Dolazak <i>in-order</i> segmenta sa očekiv. brojem u sekvenci. Potvrđ. prijema drugog segmenta u toku.	Odmah šalje jednu kumulativnu ACK, potvrđujući oba in-order segmenta
Dolazak <i>out-of-order</i> segmenta sa većom vrijednosti broja u sekv. od očekivane. Detektovan prekid.	Odmah šalje duplikat ACK, indicirajući broj u sekvenci očekivanog bajta.
Dolazak segmenta koji djelimično ili potpuno popunjava prekid.	Odmah šalje ACK, omogućavajući da segment popuni prekid

Nivo transporta 4-65

65

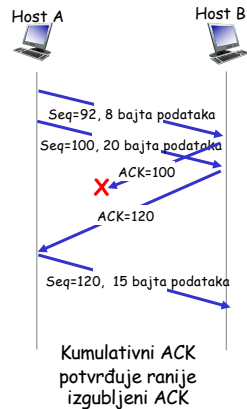
Scenariji retransmisije kod TCP-a

Nivo transporta 4-66

66

Scenariji retransmisije kod TCP-a

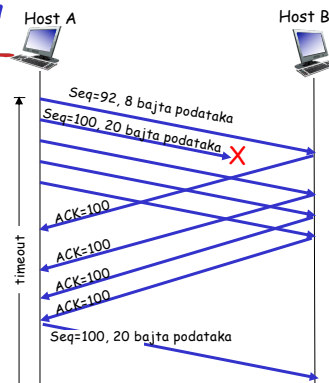
Nivo transporta 4-67

67

"Fast Retransmit"

- *Timeout period* je često predugačak:
  - Dugo kašnjenje prije slanja izgubljenog paketa
- Detekcija izgubljenog segmenta preko dupliranih ACK-ova.
  - Pošiljalac često šalje mnogo segmenata
  - Ako je segment izgubljen, najvjerovatnije će biti dosta duplih ACK-ova.

Da li TCP ima GBN ili "selective repeat" kontrolu greške?
Zašto 3 a ne dva ACK?

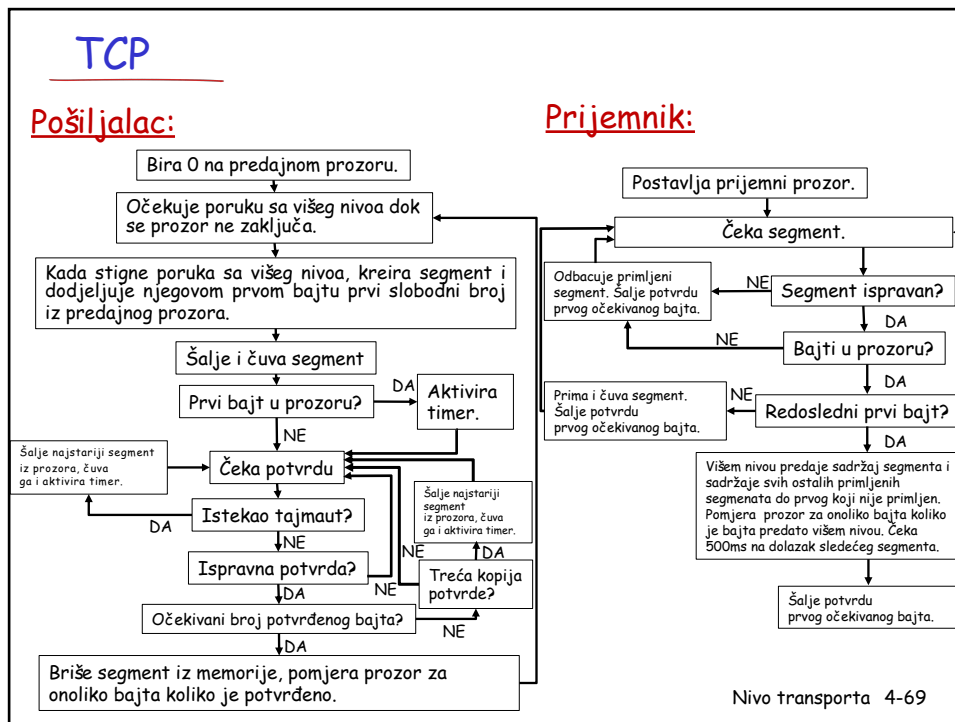

TCP fast retransmit

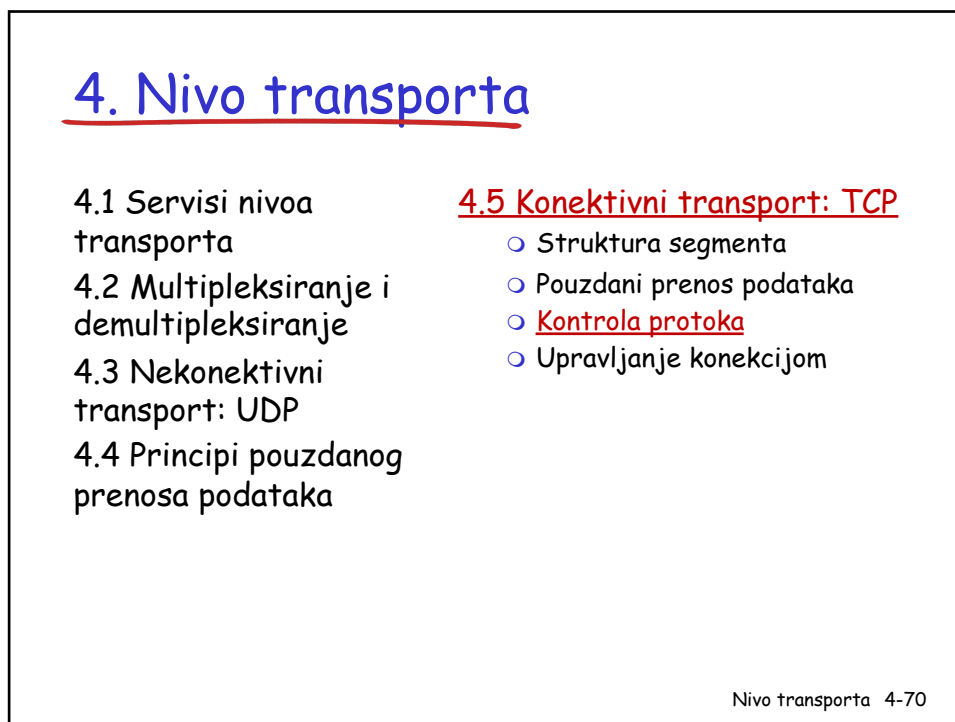
Ako pošiljalac primi 3 ACK za isti segment, pretpostavlja se da je segment poslije potvrđenog izgubljen:
fast retransmit: ponovljeno slanje segmenta prije nego što je tajmer istekao

Nivo transporta 4-68

68

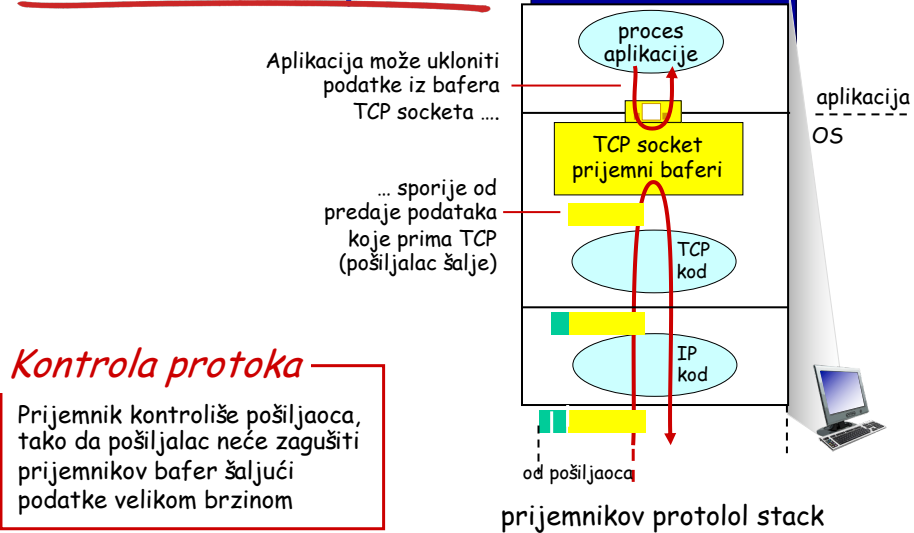

69

70

TCP kontrola protoka

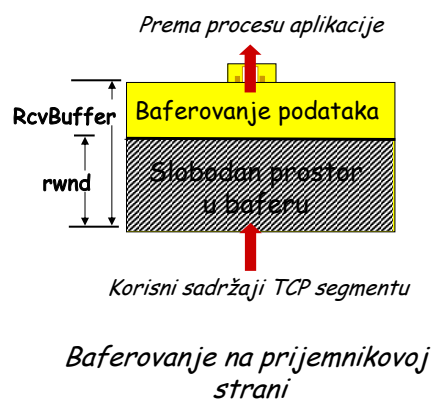

Nivo transporta 4-71

71

TCP kontrola protoka

- Prijemnik oglašava slobodan prostor u baferu podešavanjem vrijednosti polja `rwnd` u zaglavlju TCP segmenta
  - Veličina `RcvBuffer` se podešava u opcijama socketa (tipična vrijednost 4096B)
  - Mnogi OS podešavaju `RcvBuffer`
- Pošiljalac ograničava broj nepotvrđenih (*in-flight*) podataka na vrijednost prijemnikovog `rwnd`
- Garantuje da se ne prepuni bafer

Nivo transporta 4-72

72

4. Nivo transporta

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

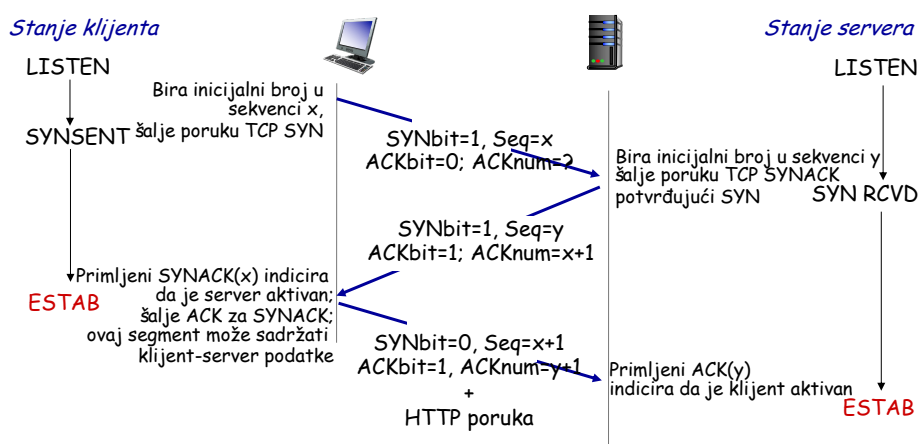
4.5 Konektivni transport: TCP

- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje konekcijom

Nivo transporta 4-73

73

Uspostavljanje TCP konekcije (3-way handshake)

Nivo transporta 4-74

74

Zatvaranje TCP konekcije

